

20 december 2021, Arnhem

Betreft: **eerste reactie op beheervisie Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem.**

cc.

- Gemeenteraad Arnhem
- Wethouder Bewonersparticipatie
- Voorzitter commissie bewonersparticipatie
- Bureau Strootman

Aan Robin Driessen - Bestuursadviseur Groene Leefomgeving Groen en Ecologie

Beste Robin,

In de online bijeenkomst beheer- en ontwikkelvisie parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem van 8 december jl. hebben we een goede indruk gekregen van de ideeën en voorstellen die bij de gemeente en het gekozen landschapsarchitecten bureau Strootman leven. Het is goed om te zien dat de ontwikkeling van de drie landgoederen nu door dit bureau met verfrissende ideeën wordt benaderd en dat de gemeente bereid is het achterstallig onderhoud in de parken op te heffen. Met dit bureau lijkt de toekomstige landschappelijke allure van de drie landgoederen weer meer kansen te krijgen.

1. Beheervisie onderdelen en vraagstukken definiëren!

In de tot nu toe ontvangen informatie ontbreekt een beschrijving uit welke onderdelen en facetten de toekomstige gemeentelijke beheervisie gaat bestaan. Nu is vooral een goede aanzet gegeven voor een ontwikkelvisie. Om een langdurige beheervisie op te stellen en daar Arnhemse natuurorganisaties "over mee te laten denken", dient naar onze mening wel helder te zijn welke onderdelen en vraagstukken de gemeente in de beheervisie voor de Gulden Bodem, Zypendaal en Sonsbeek wil analyseren, beschrijven en vastleggen. Graag ontvangen we spoedig een schriftelijk stuk hierover.

2. Welke vorm van "meedenken" wil de gemeente van de Arnhemse natuurorganisaties?

In de ontvangen informatie ontbreekt welke vorm de gemeente wil toepassen in het "meedenken". Gaat het hier om "het horen van" of om "inspraak" of om "samenspraak" ? Duidelijkheid is noodzakelijk om een goede burgerparticipatie te laten plaatsvinden en om miscommunicatie te voorkomen. Elke vorm zoals bovengenoemd heeft haar eigen condities, die de gemeente als uitnodigende partij hoort te verzorgen voor de deelnemers.

Ook ontbreekt een tijdsplanning en informatie over via welke stappen en op welke momenten dat "mee denken" gaat plaatsvinden.

3. Evenementen

In de discussie van de zoombijeenkomst werd benadrukt dat de evenementen in Sonsbeek moeten worden gekanaliseerd. Massale evenementen zullen daar eerder minder dan meer moeten plaatsvinden. Evenementen die geen relatie hebben met het landgoed en natuurschade aanrichten, moeten inderdaad elders in de stad plaatsvinden.

Het verstoren van de habitat van kleine dieren, zoals de vleermuizen, moet voorkomen worden. Tevens moeten dit soort evenementen in Zypendaal en de Gulden Bodem geen plek krijgen. Het “Grote Schijn” evenement jl. in Zypendaal is zo’n voorbeeld dat het natuurbelang vanwege “de importantie van de stad” en de commercie nog gemakkelijk ter zijde wordt geschoven.

4. De bronbosjes en het kappen van bomen in Sonsbeek

Bureau Strootman geeft aan dat de bronbosjes in Sonsbeek ecologisch zeer waardevol zijn en dat ze veel bijdragen aan de biodiversiteit van de landgoederen. Verstoringen van de bosjes kunnen hier negatief op inwerken. Bovendien ademen de bosjes een heel eigen, serene sfeer. Het zou buitengewoon jammer zijn als deze verstoord wordt. Ons inziens dient zeker niet teveel van de overige begroeiing rondom de bronbosjes weggehaald te worden. We wachten even de schetsen af van de overige ingrepen in het park die genoemd zijn. We zijn geen voorstander van grote ingrepen in de parken. De kap van gezonde bomen voor het herstel van oude zichtlijnen dient zoveel mogelijk voorkomen te worden. Wat betreft de aanpak van het eiland dient goed rekening gehouden te worden met het ecosysteem ter plaatse.

5. De gevolgen van de uitgevoerde dunningen in de bosdelen van Zypendaal en de Gulden Bodem moeten onderzocht worden.

Vier jaar geleden is er in park Zypendaal aan de Wolflaan fors gedund, waardoor het bos minder goed de droge en hete zomers kon verdragen. Hierdoor zijn in hier in de jaren na de dunning veel bomen (grove den, berk, beuk) bezweken. Tevens zijn veel grote beuken aangetast door “zonnebrand”. Deze beuken zullen de komende jaren waarschijnlijk afsterven. De uitval is vele malen hoger dan op plaatsen waar niet gedund is. Er moet veel meer rekening gehouden worden met de negatieve effecten door de toekomstige hete zomers bij dunningen. Wij zijn voorstander dat de gemeente onderzoek doet naar de gevolgen van de reeds uitgevoerde dunningen op de bosdelen van Zypendaal en de Gulden Bodem.

6. Ecologische visie en beheermaatregelen:

Bureau Strootman gaf aan dat zij nog veel facetten en onderdelen van de landgoederen de komende periode nader gaan onderzoeken. Wij willen met klem vragen veel aandacht te besteden aan **de bescherming en versterking van de bosdelen in de landgoederen**. Al decennia lang is uit deze bosdelen nagenoeg al het dode stamhout verwijderd, waardoor de bosbodem te “voedselarm” is geworden en te weinig mineralen bevat. De algemeen erkende beheernorm dat TENMINSTE 10 % van het totale VOLUME van de bosdelen uit liggende en staand dood stamhout moet bestaan, wordt in alle drie de landgoederen in het geheel niet gehaald. Gezien de grote tekorten aan dood hout in de bosdelen zin nu met **spoed maatregelen** noodzakelijk om **de bosbodem** in deze bosdelen voedselrijker te maken. De verdere verdroging en verzuring zal voorkomen moeten worden. Ook de elementen regenwater en wind dienen in de toekomstige beheer en ontwikkeling veel aandacht te krijgen om de drie landgoederen beter te beschermen tegen de klimaatcrisis en de luchtvervuiling.

Het verdient sterk aanbeveling dat een **ervaren boscoloog** wordt uitgenodigd om een analyse te maken welke maatregelen goed zijn voor de landgoederen van de Gulden Bodem, Zypendaal en Sonsbeek

5. Een horecavoorziening in Zypendaal en de Gulden Bodem?

De gemeente stelt voor een horeca voorziening te laten bouwen bij de parkingang van de Gulden Bodem aan de Zijpendaalseweg. Dit zou goed zijn om de bezoekersdruk op Sonsbeek te verminderen. De analyse ontbreekt hoe de gemeente tot deze stelling is gekomen. De onderbouwing van de aanname dat het middel tot een afname van de bezoekersaantallen zal leiden is eveneens niet gegeven. Graag ontvangen wij spoedig die analyse en die onderbouwing.

In afwachting van de gevraagde informatie en met vriendelijke groet,

namens de Arnhemse Bomenbond

Anne Ferwerda, Joost Blasweiler en Marian van der Wiel

De Bomenbond Arnhem en Omgeving is een samenwerkingsverband van:

Bloei! In Arnhem, Actievoerders voor de bomen in Arnhem, Stichting EDSP ECO, Natuur en Milieu Schuytgraaf, Elderveld Groen, Redactie Bomen en Bos, Werkgroep Klingelbeek, Arnhemse Peil.

Secretariaat adres van de Arnhemse Bomenbond: Jan Vethstraat 9, 6813 HJ Arnhem

